DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ SON GELİŞMELER BÜLTENİ

EKONOMİK MODELLER VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Küresel Ekonomik Gelişmeleri İzleme Değerlendirme Dairesi

Sayı 11 **Kasım 2014**

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Küresel ekonomik aktivite tedrici bir şekilde toparlanmaya devam etmekle birlikte ivme kaybetmektedir. Ülkelerin ekonomik büyüme performansları belirgin bir şekilde birbirinden farklılık göstermektedir. Küresel ticaret hacmindeki artışın istenilen seviyelerde olmamasıyla birlikte küresel talebin zayıf seyrini devam ettirmesi küresel ekonominin potansiyel büyüme seviyesini düşürmektedir. Hem gelişmiş ekonomilerin hem de gelişmekte olan ekonomilerin ekonomik performansları birbirinden farklılaşmaktadır. ABD'de tarım dışı istihdam Ekim ayında beklentinin altında gerçekleşmiş olsa da, ABD ekonomisi pozitif ekonomik görünümüyle diğer gelişmiş ekonomilerden ayrışmakta, Avro Bölgesindeki zayıf ekonomik görünüm, küresel ekonomiye ilişkin bir risk unsuru olarak varlığını devam ettirmektedir.
- G-20 Liderler Zirvesi 15-16 Kasım 2014 tarihlerinde Avustralya'nın Brisbane kentinde yapılmıştır. OECD'nin yayınladığı G-20 Öncesi Ekonomik Görünüm Raporunda küresel ekonomik büyümenin yavaşladığı ve ülkeler arasında farklılaştığı; risklerin aşağı yönlü olduğu ABD para politikasının gelişmekte olan ülkelerin sermaye hareketlerini etkileyebileceği, Avro Bölgesinde büyüme ve enflasyonun endişe verici şekilde düşük olduğu ve hatta durgunluk riski bulunduğu ifade edilmiştir.
- ABD Merkez Bankası (FED), 29 Ekim 2014 tarihinde yapılan para politikası toplantısında ilk kez 14 Eylül 2012 tarihinde başladığı üçüncü niceliksel genişleme programını sonlandırma kararı almıştır.
- Japonya ekonomisi, 2014 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 1,6 oranında daralmıştır. Üçüncü çeyrekte yüzde 2,1 oranında büyümesi beklenen ekonominin, sürpriz bir şekilde üst üste iki çeyrek daralması sonucunda Japonya durgunluğa girmiştir.
- Japonya'da enflasyonun son altı ayın en düşük seviyesine gerilemesi, Japonya Merkez Bankası BOJ'un ek parasal genişleme önlemi almasına neden olmuştur. BOJ 31 Ekim 2014 tarihinde aldığı bir kararla ilave parasal genişlemeye gideceğini açıklamıştır.
- Avrupa Komisyonunun yayınladığı Sonbahar 2014 Tahminleri Raporunda, Avro Bölgesi büyüme tahmini 2014 yılı için yüzde 1'den yüzde 0,4'e, 2015 yılı büyüme tahmini ise yüzde 1,5'ten yüzde 0,9'a düşürülmüştür.

Bu bültende, 15.10.2014-15.11.2014 tarihleri arasında dünya ekonomisinde öne çıkan başlıca gelişmeler özetlenmektedir. Bülten bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, Kalkınma Bakanlığının resmi görüşlerini yansıtmamaktadır.

- Avro Bölgesinde düşük ekonomik aktivite, deflasyon riski ve yüksek işsizlik sorun alanları olmaya devam etmektedir.
- Avrupa Merkez Bankası (ECB) 6 Kasım 2014 tarihli PPK toplantısında yüzde 0,05 seviyesindeki politika faiz oranını değiştirmemiştir. ECB, destekleyici politika çerçevesine ek olarak varlığa dayalı menkul kıymet ve tahvil alımını iki yıl süreyle devam ettireceğini açıklamıştır.
- ECB'nin 130 banka ile yaptığı stres testinde 25 banka sermaye yeterliliği kıstasını yerine getirememiştir. Stres testi sonuçlarına göre Avro Bölgesi bankalarının toplam sermaye açığı 25 milyar avro olarak hesaplanmıştır.
- Çin'de yılın üçüncü çeyreğinde son 5 yılın en düşük çeyreklik büyümesi kaydedilmiştir. Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7,5 oranında büyüyen Çin ekonomisi, konut sektörüne yönelik düzenlemelerin büyüme üzerindeki olumsuz etkisi nedeniyle üçüncü çeyrekte yüzde 7,3 oranında büyüyerek yüzde 7,2 olan piyasa beklentisinin bir miktar üzerinde büyümüştür. Öngörülerin üzerinde gerçekleşen büyümeye karşın konut sektöründe alınan önlemlerin, iç tüketim ve ihracat artışı ile telafi edilememesi neticesinde Çin ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde küresel kriz sonrası dönemdeki en kötü büyüme performansını göstermiştir.
- Brezilya Merkez Bankası 29 Ekim 2014 tarihinde aldığı karar ile politika faiz oranını 25 baz puan artırarak yüzde 11,25 seviyesine yükseltmiştir. Politika faiz oranı 2014 yılı Nisan ayından bu yana ilk kez yükseltilerek son üç yılın en yüksek düzeyine çıkmıştır.
- Rusya Merkez Bankası 31 Ekim 2014 tarihinde gösterge faiz oranını yüzde 8'den yüzde 9,5 seviyesine yükseltmiştir. Karara gerekçe olarak Ukrayna krizi, kriz sonrası ülkeden gerçekleşen sermaye çıkışları ve petrol fiyatlarının gerilemesi sonucunda rublede yaşanan değer kaybını önlemek gösterilmiştir.
- Rusya Merkez Bankası 10 Kasım 2014 tarihinde rublenin işlem gördüğü dalgalı koridor kur rejiminin iptal edildiğini; bu tarihten itibaren rublenin serbest kur rejimi çerçevesinde işlem göreceğini açıklamıştır.
- Petrol fiyatlarındaki düşüş devam etmektedir. Brent petrolün fiyatı 14 Ekim itibarıyla 79 dolar seviyesine gerilemiştir.

I. KÜRESEL GÖRÜNÜM

Küresel ekonomi ılımlı bir şekilde toparlanmaya devam etmekte, ancak ülkelerin ekonomik performansları birbirinden farklılaşmaktadır. Küresel ticaret hacmindeki artışın istenilen seviyelerde olmamasıyla birlikte küresel talebin zayıf seyrini devam ettirmesi küresel ekonominin potansiyel büyüme seviyesini düşürmektedir. Bunlara ek olarak bölgesel siyasi gerilimlerin de etkisiyle küresel finans piyasalarında dalgalanma artmakta, finans piyasalarına ilişkin riskler artmaktadır.

Hem gelişmiş ekonomilerin hem de gelişmekte olan ekonomilerin ekonomik performansları birbirinden farklılaşmaktadır. ABD ekonomisi pozitif ekonomik görünümüyle diğer gelişmiş ekonomilerden ayrışmakta, Avro Bölgesindeki zayıf ekonomik görünüm küresel ekonomiye ilişkin bir risk unsuru olarak varlığını devam ettirmektedir. Gelişmiş ekonomilerin parasal politikaları arasındaki farklılaşma gelişmekte olan ekonomilerin finans piyasalarında dalgalanmalara neden olmaktadır.

Küresel talebin zayıf seyri küresel ticaretin istenilen seviyelerde gerçekleşmesini güçleştirmektedir. Bu durum yüksek kamu borcu ve yüksek işsizlik gibi yapısal sorunlarla mücadele eden ülkeleri olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle Avro Bölgesindeki yüksek işsizlik oranları ve düşük enflasyon düzeyi kronik birer sorun olarak gündemdeki yerini korumaktadır.

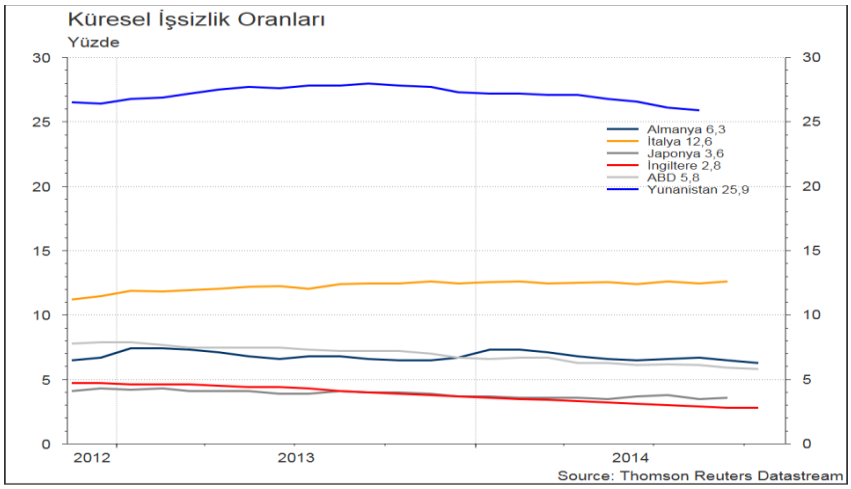

Avrupa Komisyonunun yayınladığı Sonbahar 2014 Tahminleri Raporuna göre, küresel ekonomik büyüme yılın ilk çeyreğinde beklenilen seviyenin altında kalmıştır. Buna gerekçe olarak, bazı gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin zayıf ekonomik performansları ile birlikte Ukrayna ve Orta Doğudaki siyasi gerilim gösterilmiştir. Avro Bölgesi dışındaki gelişmiş ekonomilerde yılın ilk çeyreğindeki ekonomik performans ABD dışarıda tutulduğunda beklenilen seviyenin altında gerçekleşmiştir. Gelişmekte olan ekonomilerin ekonomik peformansı ise yükselen Asya ekonomilerinin güçlü ekonomik performansıyla desteklenmektedir. Komisyonun tahminlerine göre küresel ekonominin 2014 yılında yüzde 3,3, 2015 ve 2016 yıllarında ise sırasıyla yüzde 3,8 ve 4,1 oranında büyüyeceği tahmin edilmiştir.

Birleşmiş Milletlerin yayınladığı Küresel Ekonomik Durum ve Beklentiler Yıl Ortası Raporuna göre, küresel krizin ardından beş yıldan fazla zaman geçmesine rağmen ekonomilerin performansları birbirinden farklılaşmakla birlikte küresel hasıla artışı istenilen seviyede gerçekleşmemiş; istihdam artışı sağlanamamıştır. ABD dışarıda tutulduğunda gelişmiş ekonomilerdeki zayıf ekonomik görünüm devam etmekte, özellike Avro Bölgesindeki deflasyon riski, yüksek işsizlik oranları ve bazı ekonomilerdeki yüksek borçluluk oranları küresel ekonomik aktivite için risk unsuru teşkil etmektedir. Gelişmekte olan ekonomilerin performansları küresel kriz öncesi seviyesini yakalayamasa da küresel ekonominin büyük bir kısmını gelişmekte olan ekonomiler oluşturmaktadır. Gelişmekte olan ekonomiler de birbirileri arasında farklılaşmakta; bazı gelişmekte olan ekonomiler altyapı yetersizlikleri, finansal kargaşa, makroekonomi yönetimi yeterizlikleri ve bölgesel siyasi gerilimler gibi yapısal sorunlarla mücadele etmektedirler.

Uluslararası kurumların yayınladıkları raporlardaki değerlendirmelere paralel olarak, öncü göstergeler yılın son çeyreğinin başlangıcında küresel ekonomik aktivitenin istenilen seviyelerde olmadığını göstermektedir. JP Morgan ve Markit şirketleri tarafından üretilen küresel PMI endeksi Ekim ayında son altı ayın en düşük seviyesi olan 53,6'ya gerilemiştir. Yeni iş yaratım süreçlerindeki durgunluk hem sanayi hem de hizmetler sektöründeki aktivitelerin yavaşlamasına sebep olmuştur. Bu doğrultuda küresel ticaret de zayıflamıştır. Japonya'da yılın ilk çeyreğinde gerçekleştirilen vergi artışları sonucu özellikle hizmetler sektöründeki aktivite yavaşlamış; Fransa'da son beş aydır devam eden durgunluk Ekim ayında da devam etmiş, Brezilya'daki bölgesel ayrışmalar belirginleşmiştir. ABD, İngiltere ve İrlanda diğer gelişmiş ekonomilerden ayrışarak Ekim ayında güçlü ekonomik performans gerçekleştirmişlerdir.

II. BÖLGESEL GÖRÜNÜM

A. GELİŞMİŞ EKONOMİLER

1. ABD

2014 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 4,6 oranında büyüyen ABD ekonomisi, üçüncü çeyrekte yüzde 3,5 oranında büyümüştür. Böylece ABD ekonomisi 10 yıldan uzun bir sürenin en iyi altı aylık performansını sergilemiştir. Bir önceki çeyreğe göre özel yatırımlarda ve ihracatta yaşan düşüş, büyümenin düşük gerçekleşmesinde etkili olmuştur. Parasal genişlemede sona gelinmesi dolayısıyla büyümenin bir miktar düşeceğini öngören OECD, 2014 ve 2015 yılı ABD büyümesini 0,4'er puan düşürerek sırasıyla yüzde 2,2 ve yüzde 3,1 seviyesine indirmiştir.

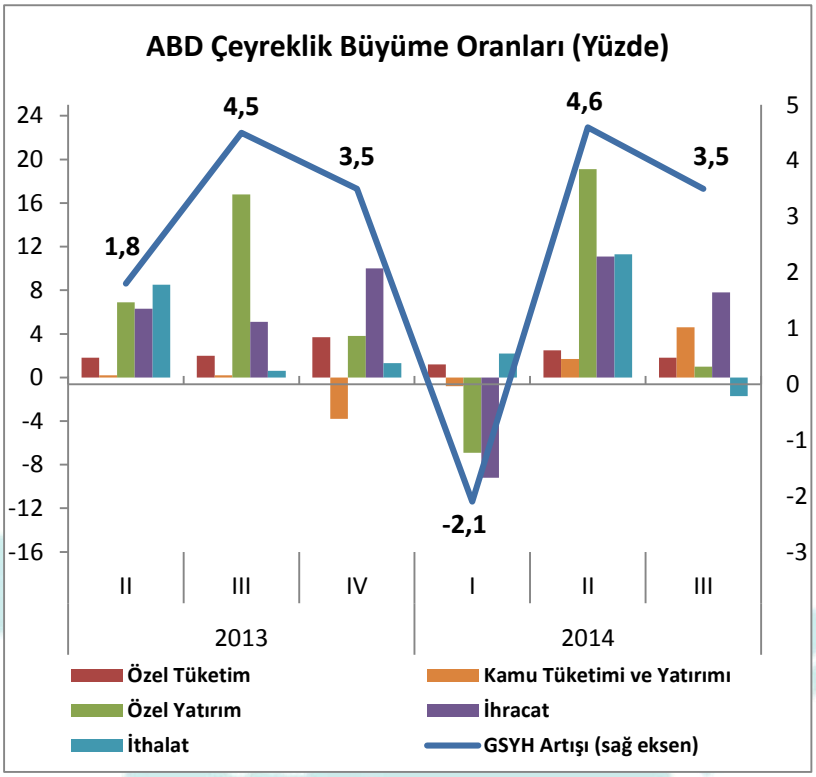

Kaynak: Bureau of Economic Analysis

ABD'de tarım dışı istihdam Ekim ayında beklentinin altında gerçekleşmiştir. Ekim ayında 214 bin kişilik yeni tarım dışı istihdam yaratılmış, işsizlik oranı ise yüzde 5,8 seviyesine gerilemiştir.

ABD Merkez Bankası (FED), 29 Ekim 2014 tarihinde yapılan para politikası toplantısında ilk kez 14 Eylül 2012 tarihinde başladığı üçüncü niceliksel genişleme programını sonlandırma kararı almıştır. Toplantıda, ABD ekonomisinin ölçülü bir büyüme gösterdiği ifade edilmiş, işgücü piyasasının güçlü istihdam artışı ve düşen işsizlik oranıyla biraz daha iyileştiği vurgulanmıştır. Ayrıca hanehalkı harcamalarında ılımlı artış gözlendiği, konut sektöründeki toparlanmanın zayıf şekilde devam ettiği kaydedilmiştir. Bunun yanı sıra FOMC üyeleri, kısa vadede gerileyen enerji fiyatlarıyla düşük seyretmeye devam etmesi beklenen enflasyonun, uzun vadede ise yüzde 2 hedefinin altında kalma olasılığının yılın başına kıyasla azaldığı öngörüsünde bulunmuştur. Faiz oranlarının 'kayda değer bir süre' daha 0-0,25 aralığında tutma kararı alınırken, istihdam piyasasındaki iyileşmeye vurgu yapılmıştır. FED, son dönemde işe alımların önemli ölçüde artmasına bağlı olarak işsizliğin azaldığını belirtirken, istihdam piyasasındaki birçok göstergenin atıl kapasitenin aşamalı olarak gerilediğine işaret ettiğine dikkat çekmiştir. Ekonomik görünümün iyiye doğru gitmesi, FED'i faiz artırım kararına bir adım daha yaklaştırmaktadır.

ABD'de ihracatın gerilemesi ile ülkede ticaret açığı Eylül ayında beklentilerin üzerinde artarak 43 milyar dolar olmuştur. Dış ticaret açığının beklentilerin üstüne çıkmasında azalan ihracat etkili olmuştur. Ağustos ayında 198,5 milyar dolara çıkarak rekor kıran ihracat, Eylül ayında yüzde 1,5 azalarak son 5 ayın en düşük seviyesine gerilemiş ve 195 milyar dolara düşmüştür. İthalat ise değişmeyerek 238,6 milyar dolar düzeyinde kalmıştır.

Ekim ayı güven endeksleri ekonomik toparlanma yönünde güçlü sinyaller vermiştir. Ekim ayında tüketici güven endeksi yedi yılın zirvesine ulaşmıştır. Beklentilerin 87 olarak belirlendiği endeks, Ekim ayında bir önceki aya kıyasla 5,5 puan artarak 94,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki ay 56,6 olan PMI endeksi ise Ekim ayında 59'a yükselmiştir. Güven endekslerinde yaşanan bu olumlu gelişmeler, FED'in faiz artırımına bir adım daha yaklaştığı sinyallerini desteklemektedir.

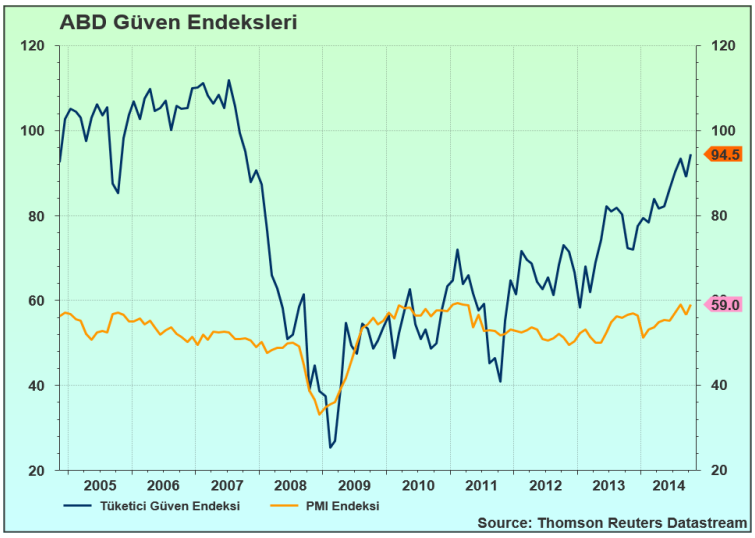

2. Japonya

Japonya ekonomisi, 2014 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 1,6 oranında daralmıştır. Üçüncü çeyrekte yüzde 2,1 oranında büyümesi beklenen ekonominin, sürpriz bir şekilde üst üste iki çeyrek daralması sonucunda Japonya durgunluğa girmiştir. Ekonominin daralmasında özellikle tüketim ve ihracattaki zayıflama etkili olmuştur. Bir önceki raporunda Japonya'nın yüzde 1,2 büyüyeceğini tahmin eden OECD, zayıf ekonomik görünüm nedeniyle aşağı yönlü revizyona gitmiştir. OECD, Japonya'da 2015 ve 2016 yıllarında ise sırasıyla yüzde 1,1 ve yüzde 0,8 oranında büyüme beklediklerini açıklamıştır.

Japonya'da enflasyonun altı ayın en düşük seviyesine gerilemesi, BOJ'un ek parasal genişleme önlemi almasına neden olmuştur. BOJ 31 Ekim 2014 tarihinde aldığı bir kararla ilave parasal genişlemeye gideceğini açıklamıştır. Böylece, 2013 yılı Nisan ayında başlattığı parasal genişleme programında ilk kez artırıma giderek yıllık tahvil alım miktarını 60-70 trilyon yenden 80 trilyon yene (726 milyar dolar) yükseltmiştir. Düşük büyüme oranları, yüzde 2'lik enflasyon hedefine ulaşma çabaları ve FED'in parasal genişlemeden çıkacak olması, Japonya Merkez Bankası (BOJ)'un bu yönde karar almasına neden olmuştur.

BOJ'un beklenmedik şekilde teşviki yükseltmesi, dikkatleri yeniden Başbakan Shinzo Abe'in ekonomik politikaları ve satış vergisi artırımı kararı üzerine çekmiştir. Bir yandan ek parasal genişleme ile ekonomi canlandırılmaya çalışılırken, diğer yandan vergi artışları ile ekonominin yeniden baskılanması durumunun ortaya çıkması ihtimalleri tartışılmaktadır.

Eylül ayında tüketici fiyatları bir önceki yıla göre yüzde 3,3 yükselmiştir. Çekirdek enflasyon ise yüzde 2,2 seviyesine çıkmıştır. Buna karşın, düşen petrol fiyatları, durağan ekonomi ve zayıflayan yenin etkisini kaybetmesi ile tüketici fiyatlarını aşağı yönlü baskılamaya devam etmektedir.

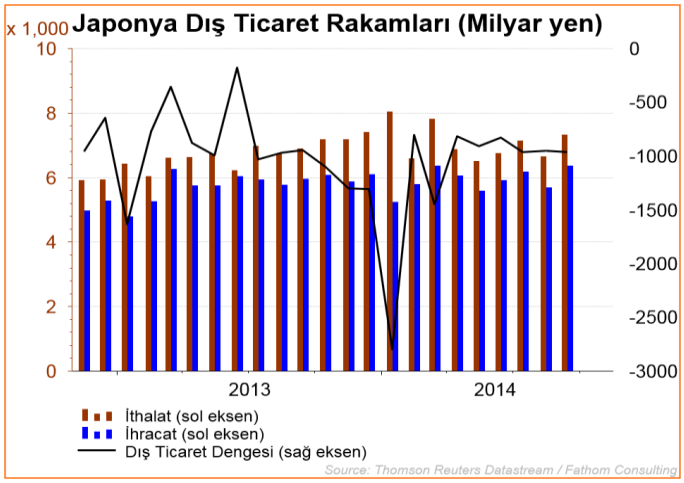

Japonya'nın ihracatı Eylül ayında 7 ayın en büyük yükselişini kaydederek ekonomideki toparlanmayı bir miktar desteklemiştir. İhracat Eylül ayında bir önceki yıla göre yüzde 6,9 oranında artarak 6,38

trilyon yene, ithalat ise yüzde 6,2 oranında artarak 7,34 trilyon yene yükselmiştir. Dış ticaret açığı ise 960 milyar yen (9 milyar dolar) olmuştur.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's, Japonya'nın "AA-" olan kredi notunu aynı seviyede bırakmıştır. Düşük büyüme ve süregelen deflasyon nedeniyle "AA-" olan kredi notunu destekleyen önemli bir ekonomik faktör olmadığını belirtilerek not görünümü değiştirilmemiştir.

3. Avro Bölgesi

Yayınlanan son üretim ve tüketim verileri Avro Bölgesi için ekonomik aktivitede ivme kaybına işaret etmektedir. Yılın ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,3 oranında artan Avro Bölgesi GSYH'sının, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 0,1 oranında arttığı tahmin edilmektedir. Bölge genelinde aktivitenin benzer bir performans sergileyeceği yaz aylarına ait sanayi üretim ve perakende tüketim verilerinden anlaşılmaktadır. İnşaat hariç sanayi üretim endeksi, Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 1,8 oranında azalmıştır. Sermaye mallarının üretimindeki yüzde 4,8'lik gerileme bu gelişmede etkili olmuştur. Almanya, Macaristan ve Hırvatistan'da üretimdeki ivme kaybı belirginleşmiştir. Tüketim tarafında ise perakende satışlar Eylül ayında bir önceki göre yüzde 1,3 oranında azalmıştır. Yılın dördüncü çeyreğine ilişkin yayınlanan ilk veri Markitt'in yayınladığı Bileşik PMI göstergesi olmuştur. Eylül ayında 52 seviyesinde gerçekleşen endeks, Ekim ayında 52,1'e yükselerek ılımlı büyüme sinyali vermiştir. İrlanda ve İspanya'da azalan birim emek maliyetlerinin artırdığı rekabetçilik iki ülkeyi endeksin en üst sıralarına taşırken, Fransa'da endeks dördüncü ayında da 50 eşiğinin altında gerçekleşmiştir.

Avrupa Komisyonu süregelen zayıf ekonomik görünüm nedeniyle büyüme tahminlerini aşağı yönlü revize etmiştir. AB Komisyonu, Avro Bölgesinin 2014 yılında yüzde 0,4 oranında, 2015 yılında yüzde 1,5 oranında büyüyeceğini tahmin etmektedir. Ekonomik aktivite açısından bölge heterojen bir görünüm arz etmektedir. İtalya, Finlandiya, Slovakya ve Hırvatistan'da daralma beklenirken, Polonya, İrlanda ve Macaristan'da yüzde 3'ün üzerinde büyüme beklenmektedir. Düşük büyümeye ek olarak deflasyon riski ve yüksek işsizlik, sorun alanları olmaya devam etmektedir. İşsizlik bölge genelinde Eylül ayında yüzde 11,4 seviyesine ulaşmıştır. Eylül ayında yüzde 0,3 oranında gerçekleşen Avro Bölgesi enflasyon oranı, Ekim ayında yüzde 0,4 seviyesine yükselmiştir. Gıda ve hizmet fiyatlarındaki artış enflasyondaki 0,1 puanlık değişimde etkili olmuştur.

ECB, finansal piyasalarda sağlanan iyileşme, azalan mali konsolidasyon baskısı ve azalan enerji fiyatları gibi olumlu gelişmelere rağmen bölge genelinde belirginleşen ivme kaybı, yüksek işsizlik ve atıl kapasite nedeniyle destekleyici para politikalarını sürdüreceğini açıklamıştır. ECB 6 Kasım 2014 tarihli PPK toplantısında yüzde 0,05 seviyesindeki politika faiz oranını değiştirmemiştir. Varlığa dayalı varlıkların ve tahvil alımları ile ilgili 2 Ekim 2014 tarihinde alınan kararların 20 Ekim 2014 tarihinde uygulanmaya başladığını ve alımların iki yıl süreceğini açıklamıştır.

ECB, toplamda varlıkların yüzde 82'sine sahip 130 Avro Bölgesi bankası ile gerçekleştirdiği stres testi ile varlıkların kalitesi ve bankaların farklı senaryolar altında dayanıklılıklarını ölçmeye çalışmıştır. 2013 sonu itibarıyla 130 bankanın 25'inin finansal pozisyonunun baz senaryoda yüzde 8 sermaye yeterliliğine sahip olmadığı tespit edilmiştir. İtalya ve Yunanistan bankalarının ağırlıkta olduğu bu grupta toplam sermaye ihtiyacının 25 milyar avro olduğu tespit edilmiştir. Geçekleştirilen stres testi güvenilir bulunmakla birlikte, borç dinamiklerini olumsuz etkileme potansiyeline sahip deflasyon riskinin yeterince dikkate alınmadığı eleştirisi yapılmaktadır. Büyüme rakamlarının ortalama seviyelerine dönmesine rağmen, düşük seviyelerdeki enflasyonun İtalya başta olmak üzere borç dinamiklerini sürdürülemez kılabileceği ve kısır bir döngüye neden olabileceği belirtilmektedir.

Tablo: ECB Bankacılık Stres Testi Sonuçları (Milyar Avro)

Ülke	Sermaye Açığı (SA)	2014 Önlemleri Sonrasında SA
İtalya	9,7	3,3
Yunanistan	8,7	2,7
G. Kıbrıs	2,4	0,2
Portekiz	1,1	1,1
İrlanda	0,9	0,9
Avusturya	0,9	0,9
Belçika	0,5	0,4
Almanya	0,2	0,0
Fransa	0,1	0,0
Slovenya	0,1	0,1
TOPLAM SA	24,6	9,4

III. YÜKSELEN PİYASALAR VE GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

1. Çin

Yılın ikinci yarısından itibaren temel ekonomik göstergelerde görülen dalgalı seyir ve bazı sektörlere yönelik alınan tedbir politikaları nedeniyle Çin'de yılın üçüncü çeyreğinde son 5 yılın en düşük çeyreklik büyümesi kaydedilmiştir. Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7,5 oranında büyüyen Çin ekonomisi, konut sektörüne yönelik düzenlemelerin büyüme üzerindeki olumsuz etkisi sonucunda üçüncü çeyrekte yüzde 7,3 oranında büyümüştür. Büyüme oranı, yüzde 7,2 olan piyasa beklentisinin bir miktar üzerinde gerçekleşmiştir. Öngörülerin üzerinde gerçekleşen büyümeye karşın konut sektöründe alınan önlemlerin iç tüketim ve ihracat artışı ile telafi edilememesi neticesinde Çin ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde küresel kriz sonrası dönemdeki en kötü büyüme performansını göstermiştir. Bunun yanında 2014 yılının ilk üç çeyreğinde büyümenin ortalama yüzde 7,4 olarak gerçekleşmesi 2014 yılı için belirlenen yüzde 7,5 büyüme hedefinin altında kalma olasılığını artırmaktadır. Hükümetin kredi büyümesi üzerinde uyguladığı sıkı politikalar nedeniyle büyümenin hedeflenen düzeyde gerçekleşmesinin zor olacağı anlaşılmakta ve bu nedenle büyümeyi hızlandıracak ilave teşviklerin uygulanması

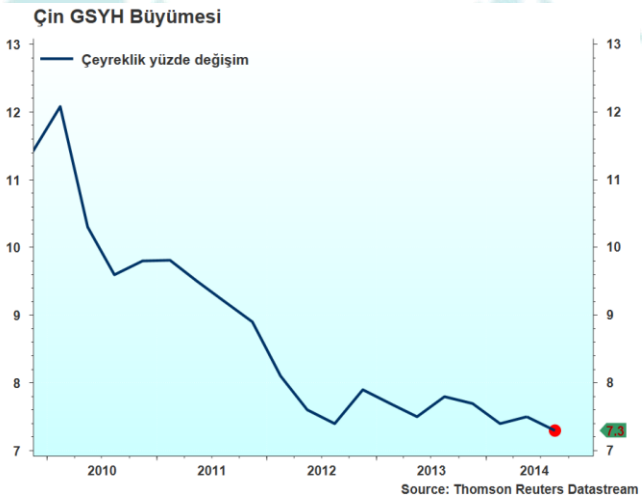

beklenmektedir. Hali hazırda hükümet son dönemde ekonomiyi canlandırmak için konut satın alım kontrollerini hafifletmiş ve bankalara likidite kolaylığı sağlanmıştır.

Yılın üçüncü çeyreğinde büyümenin kısmen düşük gelmesinin ardından temel ekonomik göstergeler Ekim ayında da değişken seyir izlemeye devam etmiştir. Resmi imalat sanayi endeksi PMI Ekim ayında bir önceki aya göre yavaşlayarak 51,1'den 50,8 seviyesine gerilemiştir. Bunun yanında aynı dönemde hizmetler PMI endeksi de 54'den 53,8'e düşmüştür. Her iki endeks bir miktar gerilemekle birlikte 50 baz puan olan eşik değerin üzerinde seyretmeye devam etmiştir. PMI endeksinin aksine ihracat performansı genişlemeye devam etmekte ve büyümeye katkısı artmaktadır. Ekim ayında ihracat yıllık bazda yüzde 11,6 artarak 206,8 milyar dolar, ithalat ise yüzde 4,5 yükselerek 161,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Tüketici fiyatları endeksi ise Ekim ayında değişim göstermeyerek yüzde 1,6 ile son 5 yılın en düşük seviyesini korumuştur. Tüketici fiyatlarının düşük seyretmeye devam etmesi, Çin'de zayıf seyreden iç talebin ekonomik büyümeye yeterli katkıyı verememesinden ve emtia fiyatlarının düşük seyretmesinden kaynaklanmaktadır.

Rusya ve Çin arasında, ABD Başkanı Barack Obama'nın Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Zirvesi için Pekin'e gelmesinden bir gün önce, enerji alanında yeni bir gaz anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmanın detayları açıklanmamasına karşın 2013 yılı başında imzalanan 400 milyar dolarlık anlaşmadan biraz daha dar kapsamlı olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında Rusya'nın doğal gaz şirketi Gazprom'un Batı Sibirya'dan Çin'e 30 yıl süreyle, yıllık 30 milyar metreküp gaz arzı sağlayacağı, Çin petrol şirketinin Sibirya biriminin yüzde 10'luk hissesini satın almak için görüşmelerin sürdüğü ve yakın zamanda neticelenebileceği belirtilmiştir. Doğalgaz alanında imzalanan iki anlaşma neticesinde 2020 yılına kadar Rusya'nın Çin'in gaz tüketiminin yaklaşık yüzde 17'sini karşılayacağı ve bu sayede doğal gaz tüketiminde, Rusya'nın en büyük doğalgaz ithalatçısı olan Almanya'yı geçeceği öngörülmektedir.

Çin devlet başkanı Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği toplantısında dünya ekonomisinin Çin'in büyümesinden fayda sağlamaya devam edeceğini ve önümüzdeki 10 yılda yaklaşık olarak 1,25 trilyon dolarlık dış yatırım yapacaklarını duyurmuştur. Bunun yanında Çin ve Akdeniz'i karadan ve denizden bağlayacak olan Yeni İpek Yolunu canlandırmak ve işler hale getirmek için 40 milyar dolarlık altyapı harcaması yapılacağını belirtmiştir. Bu gelişme sonucu uzun yıllardır sermaye ithalatçısı olan Çin'in ekonomik kazanımlar ile elde ettiği sermaye birikimini dış dünya ile paylaşmaya başladığı ve artık sermaye ihracatçısı bir ülke olma yolunda hızla ilerlediği vurgulanmıştır.

2. Hindistan

Hindistan'da bütçe açığı geçen yıla göre artmaya devam etmektedir. 2014 yılı Nisan-Eylül dönemini kapsayan altı aylık dönemde bütçe açığı 71,5 milyar dolar ile 2014 yılı hedefinin yüzde 82,6 düzeyine kadar yükselmiştir. Son dönemde petrol fiyatlarının düşük seyretmesine bağlı olarak petrol fiyat desteği maliyetinin düşmesine karşın hükümet gelirlerinin yavaş ilerlemesi nedeniyle yılın geri kalanında bütçe hedefinin tutturulması zor görünmektedir. Hindistan'ın 2014 yılına ilişkin bütçe açığı hedefi geçen yıla göre GSYH'nin yüzde 4,5'inden yüzde 4,1 seviyesine indirilmiştir.

3. Brezilya

Brezilya Merkez Bankası 29 Ekim 2014 tarihinde aldığı karar ile politika faiz oranını 25 baz puan artırarak yüzde 11,25 seviyesine yükseltmiştir. Politika faiz oranı 2014 yılı Nisan ayından bu yana ilk kez yükseltilerek son üç yılın en yüksek düzeyine çıkmıştır. Yapılan açıklamada

2015 ve 2016 yıllarında enflasyon görünümünde istikrarın sağlanması amacıyla politika faiz oranlarında artırıma gidildiği belirtilmiştir.

2014 yılının geri kalan döneminde ekonomik anlamda kötü günler geçiren Brezilya'da Ekim ayında yapılan genel seçimler iktidardaki partinin zaferiyle sonuçlanmıştır. Seçimler öncesi ertelenen yapısal reform paketlerini hayata geçirmeyi hedefleyen mevcut iktidar reformların başarılı şekilde uygulanması halinde ülke ekonomisini geliştireceklerini ve daha rekabetçi bir konuma getireceklerini belirtmektedir. Bununla beraber BMI, hükümetin uyguladığı sıkılaştırıcı tedbirler sonucunda zayıflayan hanehalkı tüketimi ve düşük seyreden yatırım oranları nedeniyle ekonominin yılın geri kalanında ve 2015 yılında da zayıf bir performans göstereceğini öngörmektedir. Yapılan senaryo çalışmasında ekonominin 2014 ve 2015 yıllarına ilişkin büyüme tahminleri sırasıyla yüzde 0,3'ten yüzde 0,2'ye ve yüzde 1,2'den yüzde 1 seviyesine düşürülmüştür.

4. Rusya

Rusya Merkez Bankası 31 Ekim 2014 tarihinde gösterge faiz oranını yüzde 8'den yüzde 9,5 seviyesine yükseltmiştir. Karara gerekçe olarak Ukrayna krizi, kriz sonrası ülkeden gerçekleşen sermaye çıkışları ve petrol fiyatlarının gerilemesi sonucunda rublede yaşanan değer kaybını önlemek gösterilmiştir. Yine aynı tarihte Rusya Merkez Bankası enflasyon beklentilerini düşürmek ve sermaye çıkışlarını engellemek için borçlanma maliyetlerini yükseltmiştir. Rusya Merkez Bankası ilerleyen dönemde de bu tür müdahalalerde bulunabileceğini ilan etmiştir.

Rusya Merkez Bankası 10 Kasım 2014 tarihinde rublenin işlem gördüğü dalgalı koridor kur rejiminin iptal edildiğini; bu tarihten itibaren rublenin serbest kur rejimi çerçevesinde işlem göreceğini açıklamıştır. Karara gerekçe olarak rublenin dolar karşısındaki değer kaybının önlenmesi gerekliliği gösterilmiştir. Bu doğrultuda karardan hemen sonra ruble dolar karşısında bir miktar değer kazanmıştır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Rusya'nın kredi notunu Baa1'den Baa2 seviyesine düşürmüştür. Bu düşüşe gerekçe olarak Ukrayna krizi ve Batılı ülkelerin Rusya'ya karşı uygulamaya koyduğu yaptırımlar gösterilmiştir.

Kaynaklar:

1) IMF – IFS, OECD, Thomson Reuters – Datastream, Eurostat ve AB Komisyonu veri setleri
2) IMF Küresel Ekonomik Görünüm Raporları
3) OECD Ekonomik Görünüm Raporları
4) Avrupa Merkez Bankası (ECB)
5) ABD Merkez Bankası (FED)
6) Japonya Merkez Bankası (BOJ)
7) US Bureau of Labor Statistics (BLS)
8) US Bureau of Economic Analysis (BEA)
9) Cabinet Office, Government of Japan
10) The Institute of International Finance (IIF)
11) Business Monitor International (BMI)
12) National Bureau of Statistics of China
13) IMF Commodity Market Review